

MUSLINGER I LIMFJORDEN

PHAV

LIMFJØRDEN

Vigtige begreber:

Biogene rev

Et biogent rev er en fysisk rev-struktur på havbunden, som er lavet af levende dyr som f.eks. østers, blåmusling eller hestemuslinger. Biogene rev er vigtige levesteder for mange forskellige arter.

Copyright af billederne tilfalder Susanne Weitemeyer, DTU Aqua og Morsø Kommune.

Tekst skrevet af
Kathrine Habekost Hansen, DTU Aqua.

Noter:

LÆRING I FJORDKANTEN

Blåmuslinger

Blåmuslingen er en af de mest almindelige muslinger i Limfjorden. Den kendes på sin blå-sortede skal og aflange form. Indvendigt har skallen et lag af blåligt til hvidt perlemor. Blåmuslingen kan blive op til 10 cm lang.

Dens latinske navn er *Mytilus edulis*, hvor *edulis* betyder "spiselig". Blåmuslinger lever primært på lavt vand – under 10-12 meters dybde – hvor de danner biogene rev.

Blåmuslingen er en filtrator, hvilket betyder, at den lever af at filtrere vandet for mikroalger. På den måde er den med til at rense vandet, og muslingeanlæg er en af de mest effektive metoder til at fjerne kvælstof fra havmiljøet. En enkelt musling kan filtrere omkring 100 liter vand om dagen, hvilket gør den værdifuld for forbedring af vandkvaliteten.

Blåmuslinger kan spises.

LÆRING I FJORDKANTEN

Europæisk fladøsters

Den europæiske østers kaldes nogle gange også Limfjordsøsters. Dette skyldes blandt andet, at Limfjorden i en længere periode har haft verdens største bestand af europæisk østers. Arten var tidligere udbredt i store dele af Europa, men i løbet af de sidste 100 år er dens udbredelse blevet meget mindre.

Østers spiller en vigtig rolle i Limfjorden, da de danner biogene rev, som skaber skjulesteder for andre arter og bidrager til et rigt økosystem.

Den europæiske østers har en unik livscyklus, hvor den skifter køn. Om vinteren er de fleste individer hanner, men når temperaturen stiger om sommeren, kan flere skifte køn og blive til hunner. I modsætning til andre muslinger, der gyder frit i vandet, sker befrugtningen hos østers inde i hunnen. Hunnen beholder æggene under skallen, indtil de klækker, og larverne når en passende størrelse. Herefter frigives larverne til vandet, hvor de må klare sig selv, indtil de finder et sted på havbunden at sætte sig fast.

Når østers først har sat sig fast på havbunden, kan de ikke flytte sig igen.

Østers kan spises og en delikatesse i mange køkkener.

LÆRING I FJORDKANTEN

Hestemusling

Hestemuslingen er en stor musling, der på mange måder ligner blåmuslingen, men den bliver markant større og kan nå en længde på op til 20 cm.

Hestemuslingen lever på dybere vand, hvor den danner biogene rev, hvilket gør den vigtig for biodiversiteten på havbunden.

Dens skaller kan ofte findes langs kysten, og den adskiller sig fra blåmuslingen på to måder. For det første har skallen en mere snoet form, hvor blåmuslingens er mere lige. For det andet har hestemuslingen en mere lilla grundfarve under den sorte eller mørkebrune overflade, mens blåmuslingen er blå.

Hestemuslingen er spiselig, men har en bitter smag og bliver ikke spist i Danmark.

LÆRING I FJORDKANTEN

Hjertemusling

Hjertemuslingen er en vigtig musling for fiskeriet i Danmark. Faktisk står det danske hjertemuslingefiskeri for over 50 % af alle hjertemuslinger fanget i EU.

Den hvide musling kan blive op til 5 cm lang. Hjertemuslingen har fået sit navn fra sin karakteristiske form – når de to skaller holdes sammen og ses fra siden, danner de et hjerte.

Hjertemuslingen lever nedgravet i det øverste lag af sand på havbunden. Selvom den er nedgravet, kan den hurtigt flygte fra rovdyr ved at lave små spring og bevæge sig til et nyt sted, hvor den igen graver sig ned.

Den har også en lille øjenplet, der kan registrere lys og mørke. Når der kommer en skygge, reagerer muslingen ved at trække sig sammen.

Hjertemuslingen er spiselig og anvendes i madlavning.

LÆRING I FJORDKANTEN

Knivmusling

Knivmuslingen sidder lodret nedgravet i havbunden og har en stærk fod, som gør den særdeles dygtig til at grave sig ned. Foden udgør over halvdelen af muslingens krop og bruges aktivt til bevægelse. Den kan spidse foden for at bore sig ned i sandet og derefter gøre den tykkere for at fungere som et anker, der trækker skallen med ned i vandet.

På stranden finder man typisk kun skallerne. Der findes fire naturligt hjemmehørende arter af knivmuslinger i Danmark, men i Limfjorden er det oftest den ikke-hjemmehørende amerikanske knivmusling, man støder på. Denne art kom til Danmark i 1970'erne og har spredt sig siden.

Knivmuslingen kan spises og bruges i madlavning.

LÆRING I FJORDKANTEN

Stillehavsøsters

Stillehavsøsters er en invasiv art, der kom til Danmark i 1990'erne. Den stammer oprindeligt fra Østasien, primært omkring Japan.

Arten vokser hurtigt og danner biogene rev. Stillehavsøsters lever ofte i tætte klynger, hvor de danner en hård havbund, i modsætning til den bløde eller sandede havbund, der ellers er typisk for danske farvande.

Stillehavsøsters kan tilpasse sin form til omgivelserne. Hvis den støder på en sten eller en anden østers, vokser den blot udenom, hvilket resulterer i skaller med mange unikke og sjove former.

Ligesom den europæiske østers skifter Stillehavsøsters køn. Om vinteren er de fleste individer hanner, men når temperaturen stiger om sommeren, kan nogle skifte til at være hunner. Dog sker kønsskiftet ved en højere temperatur end hos den europæiske østers.

Stillehavsøsters kan spises og bruges ofte i madlavning.

LÆRING I FJORDKANTEN

Variabel Kammusling

Kammuslingen kendes fra andre muslinger på sine karakteristiske skaløre – de små udvækster ved hængslet. Hos den almindelige kammusling er de to øre lige store, mens de hos den variable kammusling er asymmetriske.

Den variable kammusling bliver kun op til 7 cm stor og fiskes ikke kommercielt. I Danmark er vi mest vant til at se de større arter af kammuslinger i køledisken, hvor vi normalt kun spiser den store lukkemuskel.

Kammuslingen har ikke en sifon (ånderør), og dens fod er meget lille. Til gengæld har den sanseorganer hele vejen rundt langs skalranden. Den har både føleorganer og øjne. Hos en levende kammusling i vand kan man se små sorte pletter langs kanten – det er dens øjne. Disse primitive øjne eller øjenpletter kan registrere lys og mørke.

LÆRING I FJORDKANTEN

PHAV LIMFJORDEN

Noter:

LÆRING I FJORDKANTEN

LIMEJURDEN OPHAV

novo nordisk
foundation

VILLUM FONDEN